

sreda 20. oktobra 2021

P9_TA(2021)0430

Položaj umetnikov in okrevanje kulturnega sektorja v EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. oktobra 2021 o položaju umetnikov in okrevanju kulturnega sektorja v EU (2020/2261(INI))

(2022/C 184/06)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju preambule ter členov 2, 3 in 4 Pogodbe o Evropski uniji,
- ob upoštevanju členov 6 in 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, zlasti člena 19,
- ob upoštevanju priporočila Unesca o statusu umetnika,
- ob upoštevanju Konvencije Unesca o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 22. maja 2018 z naslovom Za močnejšo Evropo: vloga mladinskih, izobraževalnih in kulturnih politik (COM(2018)0268),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 22. maja 2018 z naslovom Nova evropska agenda za kulturo (COM(2018)0267),
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 15. novembra 2018 o delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022 ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. decembra 2016 o skladni politiki EU za kulturno in kreativno industrijo ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. junija 2007 o socialnem statusu umetnikov ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. septembra 2020 o kulturni obnovi Evrope ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in razveljavitvi Uredbe (EU) 2015/1017 ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ UL C 460, 21.12.2018, str. 12.

⁽²⁾ UL C 238, 6.7.2018, str. 28.

⁽³⁾ UL C 125 E, 22.5.2008, str. 223.

⁽⁴⁾ UL C 385, 22.9.2021, str. 152.

⁽⁵⁾ UL L 130, 17.5.2019, str. 92.

⁽⁶⁾ UL L 95, 15.4.2010, str. 1.

⁽⁷⁾ UL L 189, 28.5.2021, str. 34.

⁽⁸⁾ UL L 107, 26.3.2021, str. 30.

sreda 20. oktobra 2021

- ob upoštevanju sklepov nemškega predsedstva Sveta z dne 20. novembra 2020 o enakosti spolov na področju kulture,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. maja 2021 o okrevanju, odpornosti in vzdržnosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja,
 - ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic,
 - ob upoštevanju poročila delovne skupine strokovnjakov držav članic, pristojne za odprto metodo koordinacije, z dne 22. marca 2018 o vlogi javnih politik pri razvoju podjetniškega in inovacijskega potenciala kulturnih in ustvarjalnih sektorjev,
 - ob upoštevanju študije z o položaju umetnikov in kulturnih delavcev ter okrevanju kulture po pandemiji covid-19 v Evropski uniji – analiza ozadja, ki jo je 1. februarja 2021 objavil Generalni direktorat za notranjo politiko⁽⁹⁾,
 - ob upoštevanju informativnega poročila o položaju umetnikov in kulturnih delavcev ter okrevanju kulture po pandemiji covid-19 v Evropski uniji: politična priporočila, ki ga je 4. maja 2021 objavil Generalni direktorat za notranjo politiko⁽¹⁰⁾,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A9-0283/2021),
- A. ker je Parlament že v svoji resoluciji z dne 7. junija 2007 o socialnem statusu umetnikov izrecno pozval države članice, naj razvijejo ali izvajajo pravni in institucionalni okvir za spodbujanje umetniškega ustvarjanja s sprejemanjem ali izvajanjem doslednih ukrepov, ki bodo vključevali pogodbeni položaj, socialno varnost, zdravstveno zavarovanje, neposredno in posredno obdavčevanje ter skladnost z evropskimi predpisi;
- B. ker je Parlament v svoji resoluciji z dne 17. septembra 2020 o oživitvi evropske kulture poudaril, da je treba izboljšati delovne pogoje kulturnih in ustvarjalnih delavcev, Komisijo pa pozval, naj pripravi evropski okvir za delovne pogoje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju;
- C. ker je kultura sama po sebi dragocen izraz človečnosti, demokracije in državljske udeležbe, ki ima lahko ključno vlogo pri podpiranju trajnostnega razvoja;
- D. ker kultura in svoboda umetnosti pomembno prispevata k živahnosti družbe in omogočata vsem delom družbe, da izrazijo svojo identiteto, s čimer prispevata k socialni koheziji in medkulturnemu dialogu ter utirata pot vse tesnejši Evropski uniji in imata ključno vlogo pri spodbujanju digitalnega in zelenega prehoda;
- E. ker imajo kultura, umetnost, kulturna dediščina in kulturna raznolikost za evropsko družbo velik pomen s kulturnega, izobraževalnega, demokratičnega, okoljskega in socialnega vidika, z vidika človekovih pravic ter gospodarskega vidika, zato bi jih bilo treba spodbujati in podpirati; ker evropski kulturni in ustvarjalni sektor znatno prispeva k skupni evropski identiteti in vrednotam, duševnemu zdravju in ekonomski blaginji, dolgoročno pa k oblikovanju evropskega javnega prostora;
- F. ker evropski kulturni in ustvarjalni sektor predstavlja od 4 do 7 % bruto domačega proizvoda EU in 8,7 milijona delovnih mest v EU;

⁽⁹⁾ Študija – *The situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union* (Položaj umetnikov in kulturnih delavcev ter okrevanje kulture po pandemiji covid-19 v Evropski uniji), Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko, tematski sektor B – strukturna in kohezijska politika, 1. februar 2021.

⁽¹⁰⁾ Informativno poročilo – *The situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union* (Položaj umetnikov in kulturnih delavcev ter okrevanje kulture po pandemiji covid-19 v Evropski uniji), Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko, tematski sektor B – strukturna in kohezijska politika, 4. maj 2021.

sreda 20. oktobra 2021

- G. ker ima Unija zaenkrat le omejene pristojnosti na področju kulture; ker si je moral Parlament močno prizadevati, da je dosegel opazno povečanje proračuna za program Ustvarjalna Evropa; ker je Ustvarjalna Evropa edini program Unije, namenjen kulturi; ker financiranje tega programa še zdaleč ne zadovoljuje potreb evropskih umetnikov ter vsega kulturnega in ustvarjalnega sektorja;
- H. ker kulturni in ustvarjalni sektor vključuje predvsem mikro-, male in srednje organizacije in podjetja, ki imajo omejen dostop do finančnih trgov, pa tudi samozaposlene umetnike, kulturne delavce, delavce v svobodnem poklicu in podjetnike, ki pogosteje delajo s krajšim delovnim časom in imajo pogosto neredne in mešane prihodke iz različnih virov;
- I. ker je stopnja samozaposlenosti v kulturnem in ustvarjalnem sektorju višja (33 %) kot v celotnem gospodarstvu (14 %), kulturni in umetniški delavci pa pogosteje delajo s krajšim delovnim časom, kar otežuje dostop do podpornih ukrepov in varnostnih mrež ter zmanjšuje splošno odpornost samozaposlenih v tem sektorju;
- J. ker v nekaterih državah članicah nekateri kulturni in ustvarjalni delavci sploh nimajo pravnega statusa;
- K. ker so zajezitveni ukrepi kot odziv na pandemijo covid-19 resno ogrozili krhek kulturni in ustvarjalni ekosistem, s tem pa tudi kulturno in umetniško ustvarjanje in izražanje ter oslabili prispevek umetnosti in kulture k našemu dobremu počutju, kulturni raznolikosti, demokraciji in še več; ker je kulturni in ustvarjalni sektor v letu 2020 zabeležil več kot 30-odstotno izgubo prometa, kar skupaj znaša 199 milijard EUR, in sicer je bila izguba v glasbeni dejavnosti 75-odstotna, v uprizoritveni pa 90-odstotna ⁽¹⁾;
- L. ker je kultura ekosistem, ki ustvarja visoko gospodarsko vrednost (4,4 % BDP EU od skupnega prometa in zaposluje približno 7,6 milijona ljudi), ima pa tudi velik socialni vpliv, saj prispeva k demokratičnim, trajnostnim, svobodnim, poštenim in vključujočim družbam ter odraža in krepi evropsko raznolikost, vrednote, zgodovino in svoboščine;
- M. ker je bilo prepričljivo dokazano, da je kultura v času omejenega gibanja zaradi pandemije covid-19 bistveno prispevala k boljšemu psihološkemu stanju evropskih državljanov in preprečila poslabšanje duševnih težav zaradi dolgotrajne osamitve;
- N. ker je treba podpirati tradicionalno kulturo in umetnike, da bi zaščitili kulturno dediščino;
- O. ker bo za razvoj večdimenzionalnega evropskega okvira za delovne pogoje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju potrebno usklajevanje s politikami EU na področju zaposlovanja, konkurence, notranjega trga, socialne politike, temeljnih pravic, enakosti, avtorskih pravic in financiranja kulture, pa tudi stalno spremljanje napredka držav članic pri izboljšanju delovnih pogojev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju ter izmenjave najboljših praks ob polnem spoštovanju pristojnosti Evropske unije in njenih držav članic;
- P. ker po pozivu Parlamenta k izboljšanju položaja umetnikov v resolucijah iz junija 2007, novembra 2016 in septembra 2020 ni bilo veliko napredka in ker je večina zahtev iz resolucij še vedno utemeljena, zlasti zaradi velikih razlik med shemami za podporo umetnikom in kulturnim delavcem v različnih državah članicah in zaradi dejstva, da se je položaj umetnikov poslabšal, zato je večina zahtev Parlamenta postala še nujnejša;
- Q. ker je kriza zaradi covid-19 razkrila že obstoječe šibke točke kulturnega in ustvarjalnega sektorja, za katere so značilni nestalnost, heterogenost in nestabilnost, negotovi viri za preživljanje umetnikov in kulturnih delavcev, pa tudi omejeni proračuni številnih kulturnih ustanov in nezadostno javno financiranje, umetniki ter kulturni in ustvarjalni delavci pa so v času krize postali še ranljivejši, saj je izguba zaslužka samostojnih in nestandardnih delavcev, ki tvorijo

⁽¹⁾ Ernst & Young, *Rebuilding Europe: The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis* (Obnova Evrope: kulturno in ustvarjalno gospodarstvo pred krizo zaradi pandemije covid-19 in po njej), januar 2021.

sreda 20. oktobra 2021

večino kulturnega in ustvarjalnega sektorja, pogosto še hujša, ker so državni sistemi socialne varnosti in namenski podporni ukrepi skromni ali jih sploh ni;

- R. ker zaradi trenutnih posledic pandemije večina umetnikov ter kulturnih in ustvarjalnih delavcev ne more opravljati svojih dejavnosti in obdržati službe, negotovi pa so tudi obeti za prihodnost, zaradi česar profesionalci že zapuščajo ta sektor, kar bo dolgoročno vplivalo na sestavo in raznolikost evropskega kulturnega in ustvarjalnega sektorja kot celote, mlade in ljudi iz marginaliziranih skupin pa bo odvrnilo od udeleževanja v sektorju, v evropski družbi in gospodarstvu kot celoti pa se bo zmanjšala ustvarjalnost;
- S. ker so številne države članice sprejele obsežne nujne ukrepe, da bi pomagale kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju preživeti krizo; ker pa se je ta podpora med državami članicami zelo razlikovala, ni bila vedno primerna za celoten kulturni in ustvarjalni sektor in se je včasih zagotovila z zamudo, zaradi česar so deli kulturnega in ustvarjalnega sektorja ogroženi; ker pa te podpore več kategorij kulturnih delavcev, umetnikov in zaposlenih v kulturnem posredovanju ni prejelo zaradi posebnega delovnega statusa in ker zato ni zadostovala za zagotovitev trajnih delovnih pogojev; ker so v sektorju zaradi pozne in včasih nezadostne javne podpore lahko računali le na lastno podporo, kar jasno kaže, da nujno potrebujemo podporne mehanizme za zaščito socialnih pravic umetnikov in kulturnih delavcev ter raznolikosti kulturnega izražanja;
- T. ker je čezmejna mobilnost še vedno bistvena sestavina poklicne poti umetnikov in kulturnih delavcev; ker pa večina sedanjih instrumentov financiranja, ki podpirajo mobilnost, ne spodbuja dovolj okoljsko in socialno trajnostne mobilnosti ter ovira usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja umetnikov in kulturnih delavcev;
- U. ker je v delovnem načrtu Sveta za področje kulture za obdobje 2019–2022 kot prednostna naloga opredeljena vzpostavitev ekosistema, ki bo podpiral umetnike ter kulturne in ustvarjalne delavce, in ker ugotavlja, da je potrebno skupno ukrepanje na tem področju; ker je takšno skupno ukrepanje nujno potrebno;
- V. ker v EU obstajajo številne opredelitve umetnikov in kulturnih delavcev, kar otežuje morebitno usklajevanje; ker številni delavci v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, med drugim pisatelji, literarni prevajalci, producenti in tehniki, čutijo negativne posledice zaradi negotovosti, ki izhaja iz nedosledne opredelitve njihovega statusa;
- W. ker ima več držav članic specifično zakonodajo, v skladu s katero imajo umetniki poseben status, ki jim zagotavlja dostop do socialnih prejemkov; ker pa se ta zakonodaja med državami članicami zelo razlikuje, kar ovira vzajemno priznavanje statusa umetnikov ter kulturnih in ustvarjalnih delavcev, pa tudi čezmejno sodelovanje in mobilnost, s tem pa postavlja ovire kulturnemu in umetniškemu ustvarjanju, izražanju in prostemu gibanju ter na koncu evropski kulturni raznolikosti in socialni trajnosti;
- X. ker se finančna podpora za kulturni in ustvarjalni sektor med državami članicami zelo razlikuje glede na velikost proračunov, vodilne prednostne naloge in vrednote, kar prispeva k nadaljnjim razlikam v trajnosti poklicnih poti kulturnih delavcev med državami ter ovira vključevanje, trajnost in ravnovesje pri čezmejnem sodelovanju in mobilnosti;
- Y. ker imajo umetniki ter kulturni in ustvarjalni delavci zaradi same narave sektorja pogosto netipične delovne vzorce in so pogosto odvisni od negotovih delovnih dogovorov, s katerimi ne morejo dostopati do popolne socialne varnosti in so izključeni iz izplačevanja pokojnin, zdravstvenega varstva in nadomestil za brezposelnost;
- Z. ker so prejemki umetnikov ter kulturnih in ustvarjalnih delavcev pogosto nestalni in negotovi ter prihajajo iz različnih virov, kot so pogodbe, licenčnine, nepovratna sredstva in subvencije, zato so zelo nepredvidljivi, umetniki pa so v negotovem položaju, kar slabi njihovo odpornost;

sreda 20. oktobra 2021

- AA. ker so pandemija covid-19 in omejitve gibanja močno omejile možne tokove prihodkov za veliko večino umetnikov, izvajalcev in kulturnih delavcev; ker je stalni dohodek iz avtorskih in sorodnih pravic ostal eden od redkih preostalih virov prihodkov; ker distribucijske platforme v številnih državah članicah teh pravic ne spoštujejo, kot bi jih morale, saj imetnike pravic silijo, da se v okviru pogodb odpovejo svojim pravicam, včasih tudi trajno, s čimer močno omejijo njihove možnosti, da bi se sami preživeli s svojim delom;
- AB. ker bi morali imeti avtorji, izvajalci in vsi kulturni ustvarjalci dostop do zajamčenih minimalnih standardov socialnega varstva, vključno z zaposlitvenim in zdravstvenim zavarovanjem ter pokojninskimi skladi, da bi se lahko v celoti osredotočili na umetniški proces in ustvarjalnost;
- AC. ker je položaj samozaposlenih umetnikov ter kulturnih in ustvarjalnih delavcev na trgu dela dodatno omajan, ker kolektivnih pogajanj ni ali so ovirana, kar vodi v nezadostno socialno zaščito in dolgoročno negativno vpliva na njihov položaj in varnost; ker je za večino ustvarjalcev in umetnikov v Evropi kolektivno upravljanje avtorskih pravic pomemben vir dohodkov in jim zagotavlja stalna plačila ter ker bi jih bilo treba zaščititi pred nepoštenimi praksami velikih in prevladujočih medijskih podjetij in podjetij s pretočnimi platformami;
- AD. ker je čezmejna mobilnost bistven del delovanja umetnikov, avtorjev, izvajalcev ter vseh kulturnih ustvarjalcev in kulturnih delavcev, vendar ga pogosto ovirajo birokratski postopki, pomanjkanje jasnih informacij ter številna upravna pravila in zahteve v državah članicah, zlasti kar zadeva socialno zaščito, obdavčitev ter zapletene in drage postopke zaradi posebnih zahtev pri prevozu občutljive umetniške opreme; ker te ovire za čezmejno kulturno mobilnost ogrožajo načelo prostega gibanja;
- AE. ker javna nepovratna sredstva štejejo za najbistvenejšo in najučinkovitejšo obliko finančne podpore za kulturni in ustvarjalni sektor, vendar so pogosto nezadostna, preveč birokratska, dostop do njih pa je prezapleten ali nemogoč, zlasti za marginalizirane skupine, in ker so včasih zaradi političnega vpliva pristranska, kar zlasti ambiciozne umetnike in ustvarjalce odvrča od prijave; ker je poleg tega dostop do javnih nepovratnih sredstev oviran tudi zato, ker Komisija ni pripravila krovne evropske strategije financiranja za ta sektor, ker sredstva prihajajo iz različnih virov v večletnem finančnem okviru in ker so ti viri premalo dostopni vsem;
- AF. ker je za samostojne delavce največ negotovosti pri dostopu do sistemov socialne varnosti ter do nacionalnih in evropskih nepovratnih sredstev, skladov in drugih možnosti financiranja;
- AG. ker je pandemija covid-19 osvetlila, kako odvisni so umetniki od javne in zasebne kratkoročne finančne podpore ter srednjeročne podpore na podlagi projektov, kar kaže na splošne strukturne težave v sektorju;
- AH. ker je dostop do financiranja še vedno glavni izziv, zlasti za majhne akterje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, vključno s posameznimi umetniki, skupinami umetnikov ter kulturnimi in ustvarjalnimi delavci, ki pogosto niso upravičeni do posojil in bančnih jamstev, kar še povečuje pomen dostopa do javnih in zasebnih nepovratnih sredstev in subvencij; ker je treba ponovno poudariti, kako pomembno je podpirati vse kulturne sektorje, vključno s poklici na področju kulturnega posredovanja, ki imajo ključno vlogo pri zagotavljanju povezave med javnostjo in umetniškim delom ali dediščino, s čimer se omogoča dostop do kulture in njeno širjenje v javnosti;
- AI. ker so številni zasebni vlagatelji in javni financerji med krizo zmanjšali ali ukinili svojo finančno podporo kulturnim projektom, zlasti tistim s čezmejno razsežnostjo; ker to poudarja pomen zanesljivega in stalnega javnega financiranja;
- AJ. ker sta izobraževanje in kultura ključna za oblikovanje vključujočih in povezanih družb za vse, spodbujanje vključevanja in ohranjanje evropske konkurenčnosti;
- AK. ker so podjetja za storitve pretakanja s sedežem zunaj EU povečala svoje naložbe v infrastrukturo kulturnega in ustvarjalnega sektorja v državah članicah, da bi ustvarile dodatne vsebine, namenjene spletni distribuciji;

sreda 20. oktobra 2021

- AL. ker so umetniki pogosto tarča rasizma, ksenofobije, diskriminacije in izključevanja zaradi svoje zaznane identitete, ki je posledica strukturnih in institucionalnih simboličnih gest in rasizma, kar ima za posledico trenja v odnosih in sodelovanju z ustreznimi institucijami ter omejevanje njihove umetniške svobode;
- AM. ker so invalidni umetniki izključeni iz politike in financiranja v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, ker se ne upoštevajo na primer njihova omejena mobilnost ali izzivi, ki jih zanje predstavljajo birokratski postopki financiranja;
- AN. ker kljub visokemu deležu žensk v kulturnem in ustvarjalnem sektorju še vedno obstajajo precejšnja diskriminacija na podlagi spola, pomanjkanje dostopa, plačna vrzel med spoloma ter ovire za zastopanost in prepoznavnost; ker ženske redko zasedajo ključne ustvarjalne vloge ali vodstvene položaje v kulturnih ustanovah; ker so umetnice pogosto utišane in deležne nesorazmernih kritik zaradi svojega dela, ženske in LGBTIQ+ umetniki pa so pogosteje tarča napadov ali izpostavljeni omejitvam;
- AO. ker umetniki in kulturni delavci, ki so pripadniki marginaliziranih skupin, vključno z ženskami, mladimi, predstavniki rasnih, etničnih in geografskih manjšin, osebami iz občutljivih socialno-ekonomskih okolij, invalidi, LGBTIQ+ osebami, težje dostopajo do umetniških in kulturnih poklicev in imajo manj možnosti za dolgoletno kariero v tem sektorju; ker je pandemija covid-19 še posebej močno prizadela ženske in ker je zaostrila že obstoječe ovire pri dostopu, enakem plačilu, zastopanosti in prepoznavnosti v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, s katerimi se soočajo te skupine;
- AP. ker sta svoboda izražanja in svoboda umetnosti, zapisani v Listini EU o temeljnih pravicah, trenutno v več državah članicah ogroženi zaradi vmešavanja države in politično usmerjenih omejitev ter sta včasih ovirani zaradi uporabe protiteroristične zakonodaje ali obtožb, da umetniška dela žalijo verske občutke ali nacionalne simbole ali se zdijo žaljiva ali neustrezna, zaradi česar prihaja tudi do primerov samocenzure;
- AQ. ker so bili so nacionalni programi pomoči v času krize razdrobljeni in še vedno so, zlasti pomoč delavcem v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, za katere ne veljajo nacionalne opredelitve umetnikov, med drugim takim samozaposlenim, kot so pisatelji in avtorji;
- AR. ker se bo zaradi posledic pandemije cela generacija mladih umetnikov in kulturnih delavcev zaradi vse manjših možnosti težko zaposlila v kulturnem sektorju ali vpisala v visokošolsko izobraževanje na področju umetnosti; ker so umetniki, mlajši od 30 let, pogosteje brezposelni, sprejmejo neplačano delo in delajo v izkoriščevalskih delovnih pogojih, kot so neizplačane plače in negotove pogodbe;
1. poziva Komisijo in države članice, naj priznajo vrednost kulture same po sebi ter temeljno vlogo, ki jo ima kultura za družbo, njen napredek in našo blaginjo, gospodarstvo in vključevanje, ter to pretvorijo v zadostno in stalno finančno in strukturno podporo;
 2. obžaluje, da se kulturne dejavnosti pogosto obravnavajo kot nebitne; opozarja, da ima kultura ključno vlogo v naši družbi, še zlasti v času krize, in zato poziva, naj se čim prej ponovno odprejo vsa kulturna prizorišča; priznava, da bo kulturni in ustvarjalni sektor sedanje izzive obvladal le, če se mu zagotovi takojšnja podpora in se uvedejo vsi potrebni nujni ukrepi ter če se obenem razmisli o urejenem oživljanju tega ključnega sektorja, tako da se zagotovi strukturna podpora prek inovacijskih programov in proračunskih virov, pa tudi prek možnosti za učenje na tem področju za mlajšo generacijo;
 3. poziva Komisijo, naj še naprej razvija in konsolidira okvir industrijske politike za ekosistem kulturnih in ustvarjalnih gospodarskih dejavnosti v skladno, konkurenčno in dolgoročno strategijo, da bi spodbudila njihovo konkurenčnost, strateško vrednost za evropsko gospodarstvo in evropski način življenja ter jim omogočila, da uresničijo svoj potencial na področju ustvarjanja delovnih mest in rasti; poudarja potencial kulturnega in ustvarjalnega sektorja pri zaposlovanju in ponovni industrializaciji ter zlasti, da digitalno okolje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju odpira vse več priložnosti za mlade;

sreda 20. oktobra 2021

4. poziva Komisijo in države članice, naj kulturni in ustvarjalni sektor vključijo v vsa orodja finančne podpore, kot sta programa InvestEU in NextGenerationEU; poudarja, da je treba ta sredstva usmerjati glede na posebnosti različnih sektorjev in velikost potencialnih upravičencev, da se zagotovijo združljive rešitve, ki ne ustvarjajo dodatnih neenakosti v EU;
5. poziva države članice in Komisijo, naj prepoznajo evropsko dodano vrednost, ki ga ima čezmejno sodelovanje, in odstranijo vse ovire za trajnostno in vključujočo čezmejno mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev v EU ter med državami EU in tretjimi državami;
6. poziva Komisijo in države članice, naj podprejo avtorje, izvajalce, druge ustvarjalne delavce in delavce v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, jim zagotovijo jasne informacije in smernice o možnostih za mobilnost ter naj pregledajo in po potrebi revidirajo upravne zahteve v vseh državah članicah, vključno z vizumi, obdavčitvijo, socialno varnostjo in dostopom do usposabljanja, ter o priznavanju umetniške izobrazbe, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem in akademskimi kvalifikacijami, da bi se poenostavil in poenotil dostop do vsega zgoraj naštetega, pa tudi do programov in sredstev Unije, ki bi lahko ustrezali njihovim potrebam, kot je program Ustvarjalna Evropa, vključno s programi, ki niso neposredno ali specifično namenjeni kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju; poziva, naj se s posebnimi programi, namenjenimi mobilnosti mladih ustvarjalcev in inovatorjev, spodbujajo izmenjave in inovacije na področju kulture in ustvarjalnosti;
7. pozdravlja odprtje informacijskih točk o mobilnosti, ki bodo umetnikom in kulturnim delavcem nudile pomoč in podpirale trajnostno mobilnost; poziva vse države članice, naj vzpostavijo vsaj eno takšno točko za mobilnost in informacije, ki bo umetnikom ter kulturnim in ustvarjalnim delavcem nudila brezplačno in prilagojeno podporo; priporoča Komisiji, naj zagotovi doslednejše in celovitejše informacije o mobilnosti, prilagojene čezmejnim delavcem v kulturi, pa tudi avtorjem, izvajalcem in ustvarjalcem, in sicer s pobudami, kot so posodobljene zbirke orodij in priročniki;
8. poziva Komisijo, naj umetnikom zagotovi jasne informacije o vidikih mobilnosti, ki so povezani z odnosi med EU in Združenim kraljestvom;
9. obsoja, da večina držav članic do izteka roka 7. junija 2021 ni prenesla Direktive (EU) 2019/790 o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu; obžaluje, da je Komisija smernice objavila šele tri dni pred iztekom roka za izvajanje; meni, da to kaže, da bi bilo treba tudi postopkovne zadeve urediti z uredbo;
10. spodbuja države članice, naj zaposlenim v kulturnem in ustvarjalnem sektorju omogočijo davčne olajšave za stroške poslovanja v zvezi z njihovimi umetniškimi dejavnostmi ter za stroške, povezane z opremo ali usposabljanjem (izpopolnjevanjem in prekvalifikacijo);
11. poudarja, da so potrebni podrobni, po spolu ločeni in primerljivi podatki in statistike o zaposlovanju in dohodkih v kulturnem in ustvarjalnem sektorju;
12. spodbuja večjo sinergijo med kulturnim in izobraževalnim sektorjem ter večjo udeležbo umetniških in kulturnih šol in ustanov v dejavnostih programa Erasmus+ in v drugih ukrepih programov EU za študente in učitelje; poziva države članice, naj v celoti vključijo in spodbujajo dostop do umetnostnega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter akademskih kvalifikacij kot del celostnega pristopa k okrevanju kulturnega in ustvarjalnega sektorja ter družbe kot celote; ugotavlja, da je pomembno zagotoviti dostop do vseživljenjskega učenja, usposabljanja, izpopolnjevanja in preusposabljanja, med drugim s programi mentorstva, pa tudi s pripravo gradiva za usposabljanje na ravni EU za prehod iz izobraževanja v zaposlitev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju;
13. poziva države članice, naj prenesejo Direktivo (EU) 2019/790 o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu z močnim poudarkom na zaščiti kulturnih in ustvarjalnih del in tistih, ki jih ustvarjajo, in naj zlasti zagotovijo pravično, primerno in sorazmerno plačilo za avtorje in izvajalce; poziva Komisijo, naj budno spremlja učinkovito izvajanje teh ključnih načel;
14. poudarja pomen teritorialnih licenc v poslovnem modelu večine subjektov v kulturnem in ustvarjalnem sektorju; želi spomniti na vmesni pregled uredbe o neupravičenem geografskem blokiranju, ki ga izvaja Komisija; opozarja, da je treba pred uvajanjem naknadnih ukrepov v vseh razpravah o avtorsko zaščitenih vsebinah upoštevati glas imetnikov pravic;

sreda 20. oktobra 2021

opozarja, da dohodek od avtorskih pravic predstavlja bistvo pravičnega plačila za umetnike in ustvarjalce, pa tudi številne male akterje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju; opozarja, da bi lahko imela vsaka drastična sprememba na tem področju resne posledice za številne med njimi;

15. obžaluje zamudo pri prenosu direktiv (EU) 2019/790 in 2019/789 ⁽¹²⁾ v državah članicah, pri čemer je le nekaj držav članic izkoristilo možnost uvedbe mehanizmov za primerna plačila, predvideno v členu 18; poziva države članice, naj na podlagi člena 18 Direktive (EU) 2019/790 oblikujejo učinkovite mehanizme za plačila;

16. poziva Komisijo, naj pri izvajanju nedavno sprejetih direktiv o avtorskih pravicah spodbuja kolektivno upravljanje pravic, v prihodnjih pobudah pa naj zagotovi pravično plačilo za ustvarjalce in veliko dostopnost kulturnih in ustvarjalnih del za javnost;

17. poziva Komisijo, naj prek programa Ustvarjalna Evropa učinkovito izvaja pobude za enakost spolov, vključenost in integracijo na kulturnem in avdiovizualnem področju ter spremlja njihove rezultate;

18. poziva Komisijo, naj oceni učinek evropskih platform za pretakanje glasbe, da bi zagotovili preglednost pri njihovih algoritmičnih priporočilih, saj ti v veliki meri določajo vsebine, ki jih potrošniki poslušajo in vidijo na seznamih vsebin in uporabniških vmesnikih, ter naj pretehta uvedbo pozitivnih obveznosti za spodbujanje kulturne raznolikosti in možnosti za odkrivanje evropskih del v njihovih storitvah;

19. odločno obsoja stereotipe, seksizem in spolno nadlegovanje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju;

20. pozdravlja pobude nekaterih držav članic, da v izbirnem postopku za visoka mesta v javnih kulturnih ustanovah spodbujajo enakost spolov;

21. kulturi in umetnosti priznava osrednjo vlogo pri spodbujanju kulturne raznolikosti in promoviranju vključujoče družbe ter boju proti vsem oblikam diskriminacije;

22. poudarja, da je sedanja pandemija poudarila pomen digitalne sfere in povečala odvisnost umetnikov in uporabnikov od prevladujočih digitalnih platform; v zvezi s tem poudarja potrebo po večji preglednosti; opozarja, da za nekatere umetnike in ustvarjalce, ki so bili v glavnem odvisni od javnih dogodkov, ta sprememba ekonomske paradigme predstavlja velik izziv za stabilen prihodek; je zaskrbljen, ker v tem novem poslovnem modelu številni umetniki in ustvarjalci ne morejo doseči enakega zneska prihodkov, saj jim prevladujoče ali velike pretočne platforme vsiljujejo klavzule o odkupu, zaradi česar so prikrajšani za licenčnine ter ustrezno in sorazmerno plačilo; zato poziva Komisijo, naj oceni stanje in uvede ukrepe, s katerimi bo poskrbela, da bodo prihodki ustrezno in pravično prerazporejeni med vse ustvarjalce, umetnike in imetnike pravic;

23. pozdravlja začetno oceno učinka Komisije in nedavno javno posvetovanje o kolektivnih pogodbah za samozaposlene, kjer se ugotavljajo možnosti za odpravo ovir v pravu o konkurenci za kolektivna pogajanja za samozaposlene oziroma samostojne delavce; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj uporabi čim širši pristop in poskrbi, da bodo imeli dostop do kolektivnih pogajanj vsi samostojni samozaposleni, tudi umetniki in kulturni delavci; poziva Komisijo, naj poglobljeno oceni veljavne predpise o državni pomoči in njihovo uresničevanje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju ter morebitno potrebno prilagoditev; poziva države članice, naj vsem delavcem v kulturnem in ustvarjalnem sektorju priznajo pravico do združevanja ter naj spodbujajo kolektivna pogajanja;

24. poudarja, da je atipična zaposlitev (s krajšim delovnim časom ter pogodbami za določen čas, začasno delo in ekonomsko odvisna samozaposlitev) redna praksa v medijskem in kulturnem sektorju ter da je veliko umetnikov in kulturnih delavcev zaradi te prakse v negotovem položaju; poudarja, da je nujno treba izboljšati delovne pogoje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju; spodbuja države članice, naj z navzgor usmerjeno konvergenco določijo minimalne standarde za umetnike in kulturne delavce v zvezi z delovnimi pogoji, pravičnim plačilom in socialno varnostjo, pri čemer naj priznajo posebnosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja, kot so sezonsko delo in nemonetizirana lastnost ustvarjalnosti;

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L 130, 17.5.2019, str. 82).

sreda 20. oktobra 2021

25. poziva Komisijo, naj predlaga evropski status umetnika ter oblikuje skupni okvir za delovne pogoje in minimalne standarde v vseh državah članicah EU, pri čemer je treba v celoti spoštovati pristojnosti držav članic in EU glede trga dela in kulturne politike, in sicer s pomočjo sprejetja ali uporabe svežnja usklajenih in celovitih smernic, med drugim glede pogodb, načinov kolektivnega zastopanja in upravljanja, socialne varnosti, zdravstvenega zavarovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti, pokojninskega zavarovanja, posredne in neposredne obdavčitve, netaarifnih ovir in informacijske asimetrije; kot prvi korak v tej smeri pozdravlja prihajajoče razprave o statusu umetnikov na osnovi odprte metode koordinacije med državami članicami; poziva k ustanovitvi delovne skupine v okviru odprte metode koordinacije, da bi olajšali izmenjavo dobre prakse med državami članicami ter olajšali spremljanje napredka pri izboljševanju delovnih pogojev za umetnike;

26. poziva Komisijo, naj pripravi pregled obstoječih opredelitev umetnikov in kulturnih delavcev v državah članicah, da bo mogoče oblikovati skupni dogovor, ki se bo uporabljal pri oblikovanju politik EU in statistiki na področju kulture; ugotavlja, da bi bilo treba pri taki opredelitvi upoštevati, da gre pri kulturnem delu v prvi vrsti za proces, ter priznati delovno intenzivnost tega dela na različnih stopnjah ustvarjalnega procesa; meni, da bi morali to opredelitev uskladiti tudi s priporočilom Unesca iz leta 1980 o statusu umetnikov;

27. poziva k večji čezmejni prenosljivosti in priznavanju kulturnih in ustvarjalnih spretnosti, kvalifikacij in diplom, da bi olajšali mobilnost ljudi, ki delajo v kulturnem in ustvarjalnem sektorju;

28. poziva države članice in Komisijo, naj podprejo programe poklicnega usposabljanja in pobude za poklicni razvoj vseh avtorjev, izvajalcev in kulturnih ustvarjalcev, da bi jih zlasti podprli pri pridobivanju digitalnih, podjetniških in drugih znanj in spretnosti, s čimer bi lahko izkoristili digitalne možnosti za promoviranje svojega dela in sodelovanje z drugimi umetniki;

29. poziva vse države članice, naj spoštujejo svojo odgovornost in obveznost, da spodbujajo in zaščitijo umetniško svobodo, uresničujejo temeljno pravico do svobode izražanja in zagotovijo, da bodo lahko državljani EU svobodno uživali v umetniških stvaritvah in sodelovali v kulturi, ter poziva Komisijo, naj sankcionira države članice, ki ne spoštujejo svojih obveznosti; poziva Komisijo, naj opravi nadaljnje raziskave o tej temi ter pripravi časovni načrt, kako bolje zaščititi svobodo umetniškega izražanja v Evropi; poziva države članice, naj skupaj oblikujejo strukturiran dialog med umetniki, pravnimi strokovnjaki in ustreznimi deležniki, določijo skupne standarde za svobodo umetniškega izražanja ter pripravijo in uresničijo ustrezne smernice;

30. pozdravlja nedavne sklepe Sveta o okrevanju, odpornosti in trajnostnosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja, zlasti poziv k pravičnemu in trajnostnemu trgu dela ter socialni zaščiti za delavce v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, ter da je treba zaščititi dohodek umetnikov; poziva države članice, naj si prizadevajo za hitro uresničevanje teh sklepov;

31. poziva države članice, naj umetnikom in kulturnim delavcem zagotovijo popoln dostop do socialne zaščite, ne glede na njihov zaposlitveni status, všteti dostop do nadomestila za primer brezposelnosti, zdravstvenega varstva in pokojnin; poziva države članice in Komisijo, naj uvedejo specifične ukrepe za različne skupine ustvarjalnih poklicev, namenjene reševanju problematike nezanesljivega dohodka, neplačanega dela in negotove zaposlitve ter zaščititi minimalnega standarda za njihov dohodek;

32. poziva države članice, naj pri oblikovanju vseh ustreznih politik, programov financiranja in dejavnosti ustrezno upoštevajo edinstven položaj umetnikov iz marginaliziranih skupin ter odpravijo vse ovire za doseganje enakosti spolov v tem sektorju, zlasti z uvedbo ukrepov, ki omogočajo enak dostop, udeležbo in zastopanost vseh kulturnih delavcev in umetnikov;

33. poziva države članice, naj povečajo svojo podporo kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju s krepitvijo javnih naložb in spodbujanjem zasebnih naložb v kulturni in ustvarjalni sektor ter javno-zasebnih partnerstev; poziva države članice, naj umetnikom in vsem kulturnim ustvarjalcem zagotovijo lažji dostop do finančnih sredstev;

34. poziva države članice, naj diverzificirajo vire podpore kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju ter zagotovijo, da ne bo prišlo do finančnih rezov in zmanjšanja obstoječih sredstev, saj si ta sektor še vedno ni povsem opomogel od prejšnjega obdobja rezov;

sreda 20. oktobra 2021

35. poziva Komisijo in države članice, naj z zmanjšanjem upravnega bremena na vseh stopnjah postopka prijave in poročanja olajšajo dostop do javnih nepovratnih sredstev in posojil ter naj zagotovijo preglednost; poudarja, da je treba spodbujati sinergije med vsemi shemami financiranja EU na tem področju, kot so Obzorje Evropa, Ustvarjalna Evropa, InvestEU, Digitalna Evropa, skladi kohezijske politike ter instrument za okrevanje in odpornost, ter kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju dodeliti konkretne zneske, da bi bolje podprli umetnike in kulturne delavce ter zagotovili nove, dostopne in po možnosti redne tokove financiranja;

36. poudarja, da je treba ustrezen delež ukrepov za oživitev gospodarstva usmeriti v kulturni in ustvarjalni sektor; ponovno poziva Komisijo in države članice, naj kulturo vključijo v nacionalne načrte za okrevanje in odpornost ter ji namenijo vsaj 2 % proračunskih sredstev iz instrumenta za okrevanje in odpornost s konkretnimi in vključujočimi ukrepi, ki bodo dostopni za vse, tako da nihče ne bo zapostavljen; je zelo zaskrbljen, ker se zdi, da je v načrtih nekaterih držav članic temu sektorju namenjen nižji odstotek ali pa namenska sredstva zanj sploh niso predvidena; poziva Komisijo, naj objavi podatke o zneskih in namenu sredstev, predvidenih v teh načrtih, da se zagotovi preglednost in olajša demokratični nadzor;

37. znova poudarja, kako pomembno je podpirati vse kulturne sektorje, vključno s poklici na področju kulturnega posredovanja, ki imajo ključno vlogo pri zagotavljanju povezave med javnostjo in umetniškim delom ali dediščino, s čimer se omogoča dostop do kulture in njeno širjenje v javnosti;

38. poudarja, da je bil kulturni in ustvarjalni sektor prvi sektor pod udarom pandemije, hkrati ga je pandemija najbolj prizadela in tudi zadnji okreva, glede na omejitve števila obiskovalcev kulturnih dogodkov in prizorišč pa je pričakovati, da bo njegovo okrevanje še počasnejše; poudarja, da mora okrevanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja potekati vzporedno s prehodom na trajnostnost v tem sektorju; poziva Komisijo in države članice, naj podprejo kratkoročno okrevanje celotnega kulturnega ekosistema, dolgoročno povečajo odpornost, konkurenčnost in inovativnost kulturnega in ustvarjalnega sektorja, ga okrepijo z zagotavljanjem pravične in strukturirane podpore za vse, zlasti za najbolj ranljive akterje, spodbujajo zaposlitvene možnosti za umetnike, avtorje, izvajalce, kulturne delavce in delavce na področju kulturnega posredovanja, podpirajo sodelovanje med različnimi področji ter zagotovijo celovito spremljanje socialno-ekonomskih razmer v tem sektorju s pomočjo evropskega okvira za delovne pogoje, da se bo v prihodnosti čim učinkoviteje spoprijel z morebitnimi večjimi krizami ter da bo bolje pripravljen na digitalni in zeleni prehod;

39. poudarja, da morebitni ukrepi, sprejeti za pomoč kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju pri okrevanju, ne bi smeli biti usmerjeni le v gospodarsko oživitev, temveč bi jih bilo treba uporabiti tudi za izboljšanje delovnih pogojev umetnikov in kulturnih delavcev, za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo teh delavcev, da bodo lažje sodelovali v digitalni dobi in svetu, ter za naložbe v zeleno inovacijsko moč kulturnega in ustvarjalnega sektorja, ki so gonilna sila trajnostnosti, ter za prve uporabnike in omogočitelje dejavnike za prelomne tehnologije, potrebne za boj proti podnebnim spremembam; poudarja izzive, ki jih digitalizacija prinaša kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju, ter posledično potrebo po nenehnem ponovnem razmisleku in preoblikovanju poslovnih modelov, da bi razvili tržno usmerjene rešitve, ki temeljijo na velepodatkih, računalništvu v oblaku, IKT, umetni inteligenci in močni vlogi spletnih platform; poudarja, da je za imetnike pravic v evropskem kulturnem in ustvarjalnem sektorju pomembno, da imajo dostop do podatkov občinstva in sistemov za priporočanje vsebin ter da so ti pregledni; zato poudarja pomen zagotovljenega financiranja za digitalizacijo, ohranjanje in spletno dostopnost kulturnih in ustvarjalnih vsebin ter naše evropske kulturne dediščine;

40. poziva Komisijo in države članice, naj zbirajo in izmenjujejo zanesljive podatke o dobri praksi in metodah za razdeljevanje pomoči v kulturnem in ustvarjalnem sektorju; poziva tudi k izmenjavi dobre prakse o najučinkovitejših načinih za kratkoročno in srednjeročno porazdelitev sredstev za okrevanje, da bi zagotovili čim večjo pokritost kulturnega in ustvarjalnega sektorja, tako da noben umetnik ali kulturni delavec ne bi bil zapostavljen;

41. poudarja pomen plačil za avtorje in izvajalce na spletu in zunaj njega, zlasti s spodbujanjem kolektivnih pogajanj;

42. poziva Komisijo, naj kulturni in ustvarjalni sektor stalno spremlja z rednimi študijami o položaju umetnikov, da bi dobili točne, zanesljive, posodobljene in sektorske podatke na evropski ravni za zanesljivo oblikovanje politik ter boljši pregled kulturnega in ustvarjalnega sektorja za boljšo pripravljenost na morebitne prihodnje krize;

sreda 20. oktobra 2021

43. z zadovoljstvom ugotavlja, da so se v času krize številni kulturni ekosistemi delavcev in organizacij prilagodili novim oblikam digitalne distribucije in so uporabili inovativne načine za doseganje občinstva; vseeno poudarja, da digitalna interakcija ne bi smela nadomestiti osebnih kulturnih izkušenj iz prve roke;
 44. spodbuja uporabo novih tehnologij, kot je umetna inteligenca, da bodo lahko umetniki raziskali nove načine za ustvarjanje in razširjanje svojega dela ter bolje izkoristili priložnosti, ki jih ponuja digitalno okolje;
 45. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.
-